

JADRANKA

— Glasilo zavednega ženstva, izhaja v Trstu 1. vsakega meseca. —
Posamezen izvod 80 st. Letna naročnina iznaša 10 L, za Jugoslavijo 100 K.

Uredništvo in uprava je v Trstu, Via Scorcola 492, I.

Urejuje jo Marica Stepančičeva (Gregorič).

VSPORED:

1. Baba na Srbelah. — Mara
Tavčarjeva.	5. Hrepenenje. — Idka Vasiljeva.
2. Pomladna. — Aleksandra.	6. Veronika Deseniška. — M.
Gregoričeva.
3. Naloga žene. — M. Skrin-
jarjeva.	7. Naš živež. — Iv. Smrekar-
jeva.
4. Izprehod po Skandinaviji. —
M. Stepančičeva.	8. Učitelj iz Sv. Križa. — Prevod.
	9. Drobtine.

ZLATARNA ALLOJZIJA POVH-A V TRSTU

— NA TRGU GARIBALDI (BARRIERA), 2 —
PRODAJA NAJLEPŠE IN NAJCENEJŠE BIRMANŠKE OKRASKE!
BOTERCE IN BOTRI POZOR!

Zobotehnični Ambulatorij

ulica Sette Fontane št. 6, I. — TRST — ulica Sette Fontane št. 6, I.

Odprt vsak dan od 9-13 in od 15-19.

Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom.

Slovenem 10% popustka, kakor tudi plačilo na obroke.

DELO ZAJAMČENO

LUIGI (Vek.) PLESNIČAR - TRST

ULICA GIULIA, 29

Trgovina jestvin in kolonijalnega blaga, olja, mila in vsakovrstnih likerjev v steklenicah. — Trgovina je popolnoma na novo opremljena in preskrbljena z vedno svežim ter prvovrstnim blagom. — Točna postrežba in v Trstu franko na dom.

Se priporočam slov. občinstvu v mestu in na deželi.

Na debelo v ULICI GAETANO DONIZETTI, 5

Dr. ANTON GRUSOVIN

GORICA

Piazza Vittoria 20

ordinira za kožne in venerične bolezni od 9-11, 3-5
Ob nedeljah in praznikih le od 9-11 ure.

TRGOVSKO - OBRTNA ZADRUGA v TRSTU

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I.

Obreštuje navadne hranilne vloge po **5%**

vloge, vezane na trimesečno odpoved
po 5 1/2% ako znašajo 20-30.000 L. po 6% ako znašajo 40.000 L.
po 6 1/2% ako presegajo 40.000 Lit.

Trgovcem otvarja tekoče čakovne račune Posoja hranilne pušice na dom. Za varnost vlog jamči poleg lastnega, premoženje nad 2500 zadrušnikov, vredno nad 50 milijonov lir. Daje posojila na poročilo, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti.
Tel. št. 16-04 — Uradne ure od 8-13 — Tel. št. 16-04

K. SUSIČ - Trst-Rojan

Via di Roiano ; poleg cerkve.

Priporoča svojo **manifakturno** trgovino cenj. občinstvu za obilen obisk.
Postrežba točna - cene najnižje.

Svoji k svojim!

Edvard Giaconi

TRST

ulica S. Caterina 11

Telefon 15-52 dvakrat.

Izborbo platno za postelnjake, perilo, zavese, volnene in polnjene

odeje, zaloge volne in žime za postelnjake, perja itd. itd.

se priporoča slovenskim kupcem, ker je zmožen njihovega jezika.

PODRUZNICA VIA UDINE

Dr. L. BOROVČKA

Trst - Via Genova 13, I.

ordinira za kožne in venerične bolezni
od 9-12, 3-7.

Ob nedeljah in praznikih
od 10-12 ure.

JAKOB PERHAUC

TRST - Via Spiro Tipoldo Xydias - TRST

ZALOGA

tu in inozemskih vin, žganja in likerjev
Razpošilja in poslužuje na dom. — Razpolaga
z najfinejšimi šumečimi vini svetovnih znamk
à la: Asti, Chart-Blanc, Excelsior i. t. d.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v TRSTU. — Centrala v LJUBLJANI.

PODRUŽNICE: Celje, Borovlje, Brežice, Gorica, Saraj., Split, Trst, Maribor, Ptuj, Kranj. — Delniška glavnica K. 50.000.000. Reserva K. 45.000.000

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice

proti **3 1/2%** obrestovanju
na žiro-račune proti **4%**

Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje
v najem varnostne celice.

Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti.

Trst, Trg sv. Ivana šte. 1.

TRST, Pri Sv. Jakobu — Via Gius. Caprin 5

Čevljarnici FORCESSIN

dobite najtrpežnejše

Obuvalo za moške, ženske in dečke.

Specijaliteta otroškega obuvala.

Cene posebno zmerne. Postrežba točna.

ANTON TE

Nova zaloga

v Gorici,

se priporoča slovenskim
in na deželi z

Cene bro

Na drobno

Tvrđka Pri

Via Garibaldi 18

Na drobno **Velik**

Bencin, petrolej

fina mazila, glaz

konopec, o

Dobave za avtom

Najzme

Iščejo se ZASTO

v vsej

ELIZA ČU

na trgu Cavou

Na novo ob

po

kakor spalne s
zine ter kuhinjsk
nižjih cenah. Prip

Ivan Zupa

(na Starem trgu)

JADRANKA

LETO II. — ŠTEV. 6

GLASILO ZAVEDNEGA ŽENSTVA

ROŽNIK 1922.

MARA TAVČARJEVA:

BABA NA SRBELAH.

(Belokranjska pravljica.)

Tam, kjer zavije Kulpa v ostrem kolenu v plodovito ravan, kjer se ogledujejo škrbaste in grbaste vrbe v vodni gladini, tam je živel mlad in lep brodar. Prepeljal je romarje in romarice, ki so romali k babi na Srbele.

Stara klekanica je to bila! Bogme, klekanica! Kako bi drugače vedela, kje je sedež, ognjišče, iztočjšče bolezní romarjev, ki so romali k njej po nasvete in zdravila?

Stara je bila ta klekanica. Brezzobe čeljusti so se zožile, ustnice osušile, lica upadla, na glavi in pod, nosom ji je rastel mah, nos se je stikal z brado, na kateri je čepela rjava bradavica s sivimi kocinami. Obraz je bil razoran, gube ostre in globoke, hrbet se je krivil, sklanjal k materi zemlji, noge so bile trudne, trudne od dolge poti življenja.

In vendar je baba lazila za zdravilnimi zelišči, nabirala in zbirala cvetje, listje in korenine, katere je varila za razne bolezni romarjev in romaric, ki so prihajali v polnem številu.

Za madron, za boleče križce, za slabost, za mladost in za starost za vse je imela leke, ta baba na Srbelah.

Staro in mlado je romalo tja za Kulpo. Vera je bila močna, pot dolga, Kulpa široka, brodar lep in mlad.

Tam pod goro, pod trtjem in zidanicami je živila stara Maka s svojo vnuko Katico.

Katica je bila lepa, vzprelepa, slovela je v deveto faro, v deveto vas.

Njeni lasje so bili vranječrni, ustnice indijske korale, lica s škrlatom nadahnjen marmor, oči temne in globoke kot morje. Grudi, dva snežna grička z rožnim popjem. Vsa je mikala in vabila. Katico so rodili solnčni žarki in dojile junijske rože.

Stara Maka je obolela. Šla je k rani sveti maši, kot se spodobi stari majki. Vračala se je čez lozo in tam, pri vražjem prepadu, jo je napadla divjačina.

Od slabosti se je komaj zavlekla domov in padla na klop. Katica se je prestrašila blede žene, krikala in vikala. V ponvici je prinesla

žerjavico, stresla nanjo cvetja in zelenja iz šopka, blagoslovljenega na Telovo, in podkajevala starico. Podkadila ji je glavo in šla trikrat okolu nje.

Maka je vrgla tri ogorke v kupico vode, popila tri požirke in ostanek zlila čez ramo, če niso morda uroki, da pomaga za oba nedadna napada.

Stara Maka je legla na postelj in rekla: »Katica, obleci se in pojdi k babi na Srbele. Samo reci, kako mi je, dala bo leka in ozdravela bom. Le pojdi, lepa moja vnuka.»

Opravila se je Katica in stopila na dolgo pot. Srečavali so jo ljudje, ki so šli k veliki sveti maši in se ozirali zanjo.

Po cesti, po lozi čez polje in travnike je šla in končno dospela do Kulpe zelene.

Na brodu je stal lep in mlad brodar, radi katerega je bilo že marsikatero dekliško srce bolno, bolno. Tudi za tako bolezen je imela baba leka in tolažbe in zato so prihajale mlade romarice k njej.

»Ho-o-oj, brodar«, je zaklicala Katica lepemu, mlademu fantu.

Zgibal se je brod po Kulpi in dostal ob bregu.

Fant se je ozrl v Katico, odprl usta in oči, popravil klobuk in strmел v lepo devojčico, vranjelaso, črnooko.

»Greš k babi?« je prašal.

»Da, za staro Mako«, je odzvala.

»Počakal te bom«, je rekel in brodil. Katica je odšla, brodar je gledal za njo, dokler ni izginila za drevjem in grmovjem.

Vrnila se je živahna in vesela. Izpraznila je babi polno locnjevko dobrot, dobila zdravila in nasvet, da pride še, ko Maka te porabi.

Brodar je zavriskal v belo, veselo nedeljo ko je roža vseh rož jadrjala z njim na ono stran. Priklenil je brod in prašal:

»Odkod si zala deklica? Slutil in čutil sem, da prideš; čakal sem te. Prišla si, rožmarin ti dehti na prsih, kakor sem mislil. bi dala meni dehtečo vejico?«

«Zvenela bi!»

«Ne zvene tebi, ne zvenela bi meni.»

«Meni se zato ne osuši, ker ima korenine globoko v srcu. Da odlomim vejico bi me bolelo in plakala bi. Mudi se mi domov in Bog s teboj!»

Ni mu podala bele ročice v slovo. Hodila in hodila je, mislila na brodarja in pritiskala rožmarin na srce.

Prišla je zopet bela, vesela nedelja. Solnce je pelo razkošno pesem in Katica se je zopet odpravila k babi na Srbele. Prepeljal jo je brodar, roke so se mu tresle in beseda zaostajala v grlu. Le pogledal ji je tesno v oči, da jo je zapeklo. Z ognjem v očeh je prišla k babi. Babi ji je rekla:

«Deklica, čuvaj se mladega brodarja. Hude oči ima, uročil bi te. Njegova mati ga je dojila, odstavila in zopet dojila, zato ima hud pogled, kakor vsi, ki so bili dojeni na materinih grudih, odstavljani in zopet dojeni. Že mnogo deklic je uročil, tudi tebe bo, če te že ni.»

«Zdravila imate za hudo divjačino, za uroke ga imate tudi gotovo!»

«Uroki so hujši od divjačine. Imela sem zdravilo, koren-lečen, zdaj ga ni več, zatrli so ga črnošolci, ki so študirali na črne bukve, delali vihar in točo, pa tudi mirili divje oblake, kakor jim je kazalo. Črnošolci še hodijo po svetu, tudi črne bukve imajo, korena-lečena pa ni več in ga ne bo nikdar več. Tako so mi pripovedovali na Kleku, kamor sem šla po zdravilna zelišča.»

«In če me uroči, kaj naj storim?» je vprašala lepa devojčica.

«Z mano pojdi na križpot. Tam te namažem z mažo zvarjeno o polnoči, po rokah in nogah, po dlaneh in podplatih. Zavarovana boš proti urokom. Hočeš, lepa, prelepa Katica?»

«Nočem», je trdo odgovorila. «Mogoče bi me začarali, da bi jaz urokovala druge!»

«Vzemi ta zdravila za sivo majko in pridi zopet», je rekla klekanica in zaprla vrata za njo.

«Opravila sem, brodar, prepelji me», je zaprosilo dekle.

«Danes mi moraš dati rožmarin», je vzdihnil fant. «Lej, Katica, teden dni sem mislil na tebe, teden dni sanjal o tebi. Daj mi rožmarin, da ga pripnom na srce.»

«Ne smem», je odgovorila Katica.

«Mar si ga že drugemu obljubila?»

«Nikomur ga nisem obljubila, nikomur ga ne bom dala!»

«Povej mi, ti prelepa, kje je tvoja hišica z majhnimi okni, povej, kje spavaš, da pridem k tebi. Srce me boli, le ti ga lahko ozdraviš!»

Devojčica se je izogibala pogledom. Verovala je v babine besede, da ni zdravila proti uroku,

«Prepelji me», je zaprosila.

«Danes si v moji oblasti in volji. Ne bom te prepeljal, dokler mi ne daš dehteče vejice iz svojih nedrij»

«Bom pa preplavala, ali prebredla, če je tako!»

Brodarju se je dekle zasmililo, z roko je namignil in stopila je na splav.

Sredi reke je postal z brodom. Veslo je zapičil v dno in govoril:

«Poslušaj me, Katica. Mnogo deklic sem že prepeljal, mnogo deklic sem že videl, a na nobeno nisem mislil, ko je odšla. Odkar sem tebe zagledal, imam bolno srce, na tebe mislim noč in dan. Bodi moja, Katica, ozdravi moje srce, ki le tebi živi. Daj mi rožmarin v znamenje, da pojdeš z menoj v mojo hišico, kjer bova živela, kot dva ptička v gnezdecu!»

«Danes teden pridem zopet, prinesem ti odgovor sive majke. Sama ne morem odločiti», se je izogibala.

«Čakal bom na tebe v svatovski obleki, z zelenjem in cvetjem bom odičil brod, pripravil hišo in srce za tebe»

Splav je trčil ob breg. Katica je skočila na travo, brodar je pohitel za njo.

«Podaj mi tvojo belo ročico v slovo, da ne bo več srce bolno, ti sladka golobica, mojega srca kraljica.»

Podala mu je roko in vso dolgo pot le mislila nanj in na njegove oči, polne ognja in gorkote.

Stara klekanica je ob uri duhov zajezdila metlo in sfrčala na Klek. Vešče in coprnice so bile že v divjem plesu. Na tronu je sedel sam rogač, rep je imel zavihan čez kolena in s kopitom udarjal takt. Iz nosnic in ust mu je švilgal ogenj, da je bilo vse v svetlobi. Čarovnice so se gnetle krog njega in mu poljubovale rep in kopita. On pa se je režal in režal. Stara klekanica je pristopila k njemu in vzdignila levo roko v znamenje, da hoče govoriti z njim.

«Poslušam», je zarenčal.

«Našla sem deklico, kakoršno hočeš in želiš. Vsa diši po lilijah in rožmarinu, njeno srce je čisto kot ribje oko!»

«Ne kvasi dalje, coprnica vseh coprnice. Pripeljala bi jo bila!»

«Ni se dala premotiti, zvoditi sem jo hotela na križpot in zaznamovati.»

«Glej da mi jo pripelješ, če ne, te pošljem v rep črnega mačka za pokoro. Marš!»

Odfrčala je coprnica vseh copernic na svoj dom in zvarila omamljivo pijačo

Prišla je zopet bela, vesela nedelja. Katica se je odpravila na pot. Preznično se je oblekla in pripela rožmarin na prsa.

Zavriskal je brodar, ko je zagledal, stopil k nji in ji stisnil belo ročico. Katica se je zasmejala, dala mu je šopek rožmarina in svoje srce.

Prepeljal jo je na dāsni breg, šel ž njo v belo hišo in jo posadil za mizo. Prigrizovala je rumeno patico in zasrebala žlahtno vivodino.

«Kmalu se vrni», je zaklical za Katico, ki je morala še to pot k babi po zdravila za staro Mako.

Brodar je sedel kraj divje rože in premišljeval svojo veliko srečo. Beli oblaki, ki so plavali nad dehtečo naravo so se kopičili in v dalji je zagrmelo. Veter je zamajal drevesa, nebo je potemnevalo. Brodar pa je mislil in sanjal.

Katica je prišla upehana po strmem potu in brisala si je potne kaplje. Ko jo je baba zagledala je rekla sama sebi: Naša bo!»

«O, lepa Katica, soparno je, soparno. Nevihta se bliža. Stopi v kočo, da se ohladiš, medtem pa pripravim zadnja zdravila.»

In Katica je stopila v hišo.

«Na očeh poznam, da te je mladi brodar uročil. Lej, našla sem še zadnje zdravilo proti

urokom. Pij, Katica, pij, da ne oboliš in umrješ», je rekla coprnica in ji vlila omamljivo pijačo v usta.

Lepa devojka je bila hipoma brez moči in volje. Sledila je klekanici na križpot in tam je bila zaznamovana. Ko se je vrnila v hišo ni vedela, kaj se je ž njo godilo.

Nebo se je popolnoma potemnilo in viharne oblaki so viseli nizko nad gorami, ko je stopala nizdol proti Kulpi.

Čudno prečudno ji je bilo, kadar se je zabliskalo in zagrmelo, da se je stresla zemlja.

Brodarju je velela: «Prepelji me takoj. Mudi se mi!»

«Katica, kaj ne boš ostala pri meni?»

«Ne! Prepelji!»

«Katica, ostani pri meni, neurje bo hipoma tu!» Katica je skočila na splav in prišla za veslo. Za njo je skočil brodar in jo hotel objeti. Katica je zajezdila veslo in se vzdignila v zrak in v viharne oblake.

Brodar je dvignil glavo, zvrtilo se mu je in padel je vznak v Kulpo.

Valovi so ga odnesli daleč, daleč k povodnemu možu. Tam se je vdinjal za pastirja. Padel je brezštevilno živino povodnega moža.

Katica je jezdarila na ponočne shode in plese na Klek. Rogaču je prisegla zvestobo in od tedaj je v njegovi službi.

ALEKSANDRA:

POMLADNA.

Rožo je pomlad mi dala
rdečo in lepo dehtečo,
v srcu tiho je zapela
struna pesem hrepenečo!

Ali roža ni brez trnja,
zbedla zlobno me je v roko,
bol se tajno naselila
v mojo dušo je globoko.

M. SKRINJARJEVA:

NALOGA ŽENE.

Svetovna vojna je dokazala, da je žena sposobna tudi za druga opravila in ne samo za ona, katera sta jej določila narava in moški svet.

Žena sama je dokazala, da lahko namestuje moža ter, da v nekaterih delih čisto nič ne zaostaja za možem.

Razmotrivala ne bodem, kaj in kakšno delo naj bode ženi določeno v prihodnosti. Povdarjati hočem le, da naj si žena sama izbere svoj bodoči poklic. Ker je pa svetovna vojna pokazala, marsikatero vrzel in še neobdelano ledino v človeški družbi, naj tudi žena deluje v splošni blagor, ter obdela še zapuščene in zanemarjene ledine in vrzeli.

Ali, da bode tudi žena lahko sodelovala neovirana, treba je, da je samostojna, ter, da jo štiti

zakon. Le tako bode lahko dosegla krasne vspehe, ki bodo koristili človeški družbi in človeštvu sploh.

Žena ne uživa še sedaj, v 20. stoletju onih pravic, ki bi jo napravile sposobno za kaj višjega. Ali do tega mora priti! Delokrog žene, ne sme biti le ozki družinski krog. Dolžnost njena je, da stopi iz omejenega kroga, ki so jej ga določile modre glavi svetovnih diplomatov.

Zakoni naj bi bili pravični, pripoznali ženo člana človeške družbe in jo cenili kot mislečo bitje ter jej dali možnost, da ona sama odločuje o usodi svojega ljubljene otroka, ker edino le ona je od narave poklicana, da skrbi za njegovo blaginjo.

Vzgojiti moramo torej ženo: resno, samostojno, samozavestno, značajno, zavedno ženo, ž

katera se bode zavedala svojih pravic in svojih dolžnosti, ter bode nastopala odločno samostojno, ženo, katera ne bode moledovala za svoje pravice, pač pa jih zahtevala. Le taka žena bode sodelovala v prerojenju človeškega rodu!

Žena ne sme biti igrača v moških rokah, pač pa njegova razumna družica. Skupno morata korakati z ramo ob rami, po težki življenski poti. Skupno si gladiti poti življenja, skupno ruvati osat in trnje, skupno piti iz vrelca prosvete. Skupna hoditi v hram znanosti. Skupno piti iz grenkega keliha, ter se osrčevati drug drugega. To je naloga dveh bitij, ki sta določeni živeti skupno na zemeljski obli. Pri tem ne mislim zakonska moža in ženo; pač pa splošno bitja, dveh spolov v katerih živi vzvišena duša.

Pri duši preneha spol, tam neha vsaka meja. Duša se hoče dvigati višje in višje. Ona se ne briga ne za spol, ne za omejene, staroveške predsodke.

Polet duše je vzvišen, hrepeni po cilju in dokler ga ne doseže ne miruje.

Tudi žena ima svoj cilj, tudi ona hrepeni po višjem vzvišenejšem poletu nego je tlak zemeljske oble.

Mesto da moški svet smeši ženo, ter jej zanika vse duševne sposobnosti in ovira njeno hrepenenje po popolnosti ter jej črta ozki omerjeni krog, naj jo prime za roko, ter vodi do templja da žnjo vstopi v svetišče, rekši: „Glej, sestra, sledi in pomagaj mi, da odrešiva človeški rod!“

Kako hvaležno, bi žena pogledala takega brata! Kako svečano bi mu obljubila, podpirati ga v njegovem stremljenju.

Ne smešite torej one žene, katero že višja sila navdaja, da stopi v javnost in ponuja svoje moči v splošni blagor. Neugnana in nevidna moč jo k temu sili, a ubraniti se je ne more. To višjo moč je pa dolžan spoštovati vsakdo a v prvi vrsti mož!

MARICA STEPANČIČEVA:

IZPREHOD PO SKANDINAVIJI.

(Nadaljevanje).

Ker je bil moj pot namenjen iz Narvika še bolj proti severu, zato sem ostala v tem prijaznem gnezdecu skoro tri dni in čakala, da dospe parnik, ki je namenjen proti najsevernejši točki. Taki parniki pa odhajajo mimo le dvakrat v tednu. In tako sem nekega popoldne zopet povezala svoje reči ter zavita v popolno zimsko obleko sedla na koleselj, ki me je vozil na pomol. Nastopila sem vožnjo, ki je bila prav prijetna in zabavna in sicer najprvo po Ofotskem fjordu a potem dolgo dolgo skozi romantični Westfjord mimo bajnih Westeraalskih otokov napram mestecu Lødingen, ki leži na otoku Hinde - Semkaj smo dospeli kasno zvečer in se ustavili zato, da počakamo drug parnik, na katerega nam je bilo prestopiti.

Navzlic polnočnemu solncu, ki je razsipalo po morju okoli nas svoje sanjave žarke, je bilo čakanje na parobrodu pred lōdinskim obrežjem ob tisti ledeno-mrzli uri, pravo trpljenje. A geniti se nismo mogli s krova v kabine ali salon nesamo, ker smo pričakovali parnik vsak hip, amgak ker je moral čuvati vsakdo lastno, že pripravljeno prtjlago. Končno je vender le priplavala izza juga zakasnela ladja, ki smo jo pozdravljali tresočih udov in klopotajočih zob. Ali tudi ta težava je bila kmalu pozabljena zlasti, ker je med bajnimi fjordi sledila toli prijetnoočarujoča vožnja, da sem vso tisto nepopisno prirodno prelest občudovala skozi lino svoje kabine celi dve uri. Ko je ladja plula skozi strugo Fjell, sem imela priliko videti mestece Harstad, ki je raztreseno na holmu in eno izmed najmičnejših nabrežnih naselbin v severni Norvegiji. Izstopil ni na tej postaji nikdo in ustavil se je parnik le zato, da sprejme morebitno pošto. Kmalu potem, ko smo se poslovili od pravljisko-zalega Harstad-a, smo jadrili proti severovzhodu in zapluli v prostrani Waagsfjord. Vozeč se med njegovim slikovitim bregovjem, smo pluli mimo romantičnomičnega otoka Ande, ki se prostira nekako med zobčastim gorovjem Gryte in vnaninami Senjen. Kaj lepo je pri tem gledati na

bajni otok, a tem čarobnejši je razgled morda zato, ker se spenja v dalji nad njim snežnik Senjenhest, kakor da ga le-tá ima v svojem varstvu.

Vobče se vrsti pred opazovalčevimi očmi zanimivost za zanimivostjo, divota za divoto, čar za čarom. Po kratki plovbi zablestita na daljnem vzhodu sloki strmini gorskih velikanov Aarbodstind in Faxtind. Istočasno prehaja ladja iz fjorda v fjord, ki imajo s svojimi ovinki izredne posebnosti in naj je fjord še toli majhen. Najmamljivejša vožnja pa je brezdvomno ona, ko vozi parnik skozi veličastna Solbergfjord in Astafjord, kajti v tej priliki se lahko zapazi v dalji, in sicer na jugovzhodu, kako se spenja nad skandinavsko zemljo proti nebu nad 1000 m visoki Messetind.

Ko pa se šetaš po obsežnem Gratangenfjordu, se ti dvigne v isti smeri, ko prejšnje, 1000 m visoko pogorje Skavlikollen. Nekaj prelestnega ustvarja Stallangenfjord med otokom Andrjö in norveškim obrežjem. Vendar, ko ploveš skozi fjord Mjesund in se voziš na zahodu skoro mimo mogočnega, že omenjenega Aarbodstinda (1175 m), se ko omamljen od tolikega bleska in sijaja diviš prekrasnim lednikom in neizrecno sijajnim vodopadom, ki se tu predložujejo v vsej svoji prirodni divoti. In jedva si mislil natihome, da ne boš zagledal nikoli več kaj lepšega, že te prepeljuje parnik preko Malangenfjorda, ki vsebuje omamljajočo krasoto s svojimi strmi, skoro navpičnimi gorami na obeh straneh. Razen tega se razcepi imenovani fjord v dve strugi, katerih južna se zadira ob srebrne planine Maalse-lodal, vzhodna pa ob snežnike Lyngenfjorda. Ko pa izide parnik popolnem iz omenjenega fjorda v drugega, ga pozdravlja od daleč 1250 m pobeljena goličava gore Bensjortind. Drugega dne smo se vozili mimo Kvalø, na katerem moli kvišku skalovito gorovje Lille Blaamand (800 m).

Kmalu nato pa smo zajadrili v 500 m široki Trömsefjord ter se tako približali znamenitemu mestecu Trömse. Trömse se razprostira na otoku istega

imena. Pred dobrimi dvestoleti je bilo na tem otoku le nekaj ribiških bajt; do dandanašnje narašlosti in blagostanja se je povzdignilo z obilnim ribjim lovom.

Prebivalci tega severnega mesta se bavijo tudi s sušenjem in prekajanjem rib, ki se razpošiljajo na vse strani sveta. Ko sem si ogledovala to mesto, se nisem mogla malo načuditi, kako da je bilo po ulicah vse polno Laponcev. Neki gospod, in edini Francoz na parniku, mi je pojasnil, da se je naselilo pred leti v norveških gorah nekaj laponskih rodbin, ki so, seveda, švedskega plemena. Te rodbine imajo v svoji posesti ničmanj nego 2000 — 3000 sev. jelenov, ki jih pasejo po sneženih višavah slikovite Norvegije. Trömse je jako prijetno mesto s širokimi ulicami in lesenimi poslopji. Ljudje pa ne govorijo, seveda drugega, ko svoj norveški jezik in tako zamore tujec, ki ne pozna vsaj angleščine, le s težavo kaj nakupiti po njihovih prodajalnih, ki so zanimive, ko carigrajski «bazar.»

Trömse ima kaj mično okolico. Na severu se vzpenja nad njim snežnik Skulgamtinder na otokih Ringvadse; na vzhodu pa se razprostira Tromsalska dolina s planino Tromsdaltind (1245). Poslavljač se iz Trömse, prehajamo kmalu zatem v Layungenfjord, ki nam nudi priliko seznaniti se z goro Ulfstind na skandinavskem obrežju. Iz tega fjorda dospemo v fjord, ki nosi isto ime, ko prej imenovana gora, namreč Ulfsfjord. Prekrasno so tod razvrščeni snežniki: Jegervandstinder, Gwatzagaise in Formästind. Naravnost čaroben je pogled na polotok Lyngen, ki obstaja iz oledenele planine z imenom Gabbro. Najvišji vrh je v tej skupini Piperstind, ki ga okrožajo Storskaal, Vagastind in Rendalstind. Ko zapuša parobrod ta sanjavi otok, zavije prav pod skalovito steno Smörstabben. Pa tudi nasprotno obrežje Lyngenfjorda je gorato in seveda docela odeto s snegom. Parnik vozi mimo gore Lyngenseidet in tedaj zapaziš v daljavi ob vznožji gore nekaj bajt in šotorov, ki niso drugo nego bivališča tu naseljenih švedskih Laponcev.

Komaj izide ladja iz Lyngenfjorda in se ji prikaže v dalji gori Kjosstinder, zavoji že proti otoku Skjerve, kamor se ti nudi prilika, da vidiš kako se dvigata izza Kvenangfjorda veličastni Kvenangstinder, in gorska planota Jekelfjeld. Zapuščajoč omenjeni fjord prestopi parnik v odprto Severno ledeno morje, ki se imenuje v tem kraju LoppHAVET, kar znači prosto morje, ki ga ne zapira tukaj noben fjord. Potujoč preko LoppHAVET se bližamo otoku Loppen, na katerem ne klije in ne vspeva nobena druga rastlina, ko sam krompir. Oddaljujoč se od tega otoka, prideš čez dolgo v Bergsfjord in zaviješ v njem okoli otoka Silden napram Oksfjordu, ki se odlikuje z otokom Alnas Njarga. Iz tega fjorda plo-

ve ladja proti goratemu obrežju Sörö, ker ima opravila pred mesti Hasvik in Gaashopen.

Ko smo prišli iz prijetnega zavetja bajnih fjordov in zavili v odprti Atlantski ocean, oziroma Severno ledeno morje, se je morje tako izpremenilo, ko da smo pluli doslej le po grajskih ribnikih. Ali odslej, joj, kako se je gugal naš ponosni parnik na razjarjenem valovju! Zelenkasto srebrne pene so poskropile in pomočile v kratkem času krov od vseh strani in z divjo silo se je zaganjalo valovje od vseh strani v parnik, ko da mu hoče preprečiti nadaljno vožnjo, ko da ga hoče potisniti naprej z enim samim sunkom. Še večji obup se je oprijemal vseh, ko se je parnik močno gugal sedaj v desno, sedaj v levo, da smo se morali tiščati in prijemati kar nam je bilo blizu, da nas ni prevrnil vihar — neizmerno globel. Seveda bi bila lahko šla v posamezne salone kamor so bili zbrani mnogi, toda ostala sem raje na zraku, v preprečitev morebitne morske bolezni, vsled katere je stokala in se v grozovitih želodčnih bolečinah krčila polovica potnikov. In čimbolj smo se bližali večernim uram, tembolj divje se je krohotal ledeni ocean, dasiravno je zrlo z obzorja polnočno solnce z najpomirjevalnejšim licem, ko da bi nas podžigelo k pogumu, ko da bi hotelo odnesti vso resnobo in skrb in strah raz naših obupno obledelih obrazov. Seveda je ves čas zvončkljal izza kabin, izza jedilnice in salonov električni zvonec, da so postrežljive Norveškinje — kar jih ima ladja v službi — švigale ko srne sem in tja. Ko sem počivala kasneje na pol oblečena na ozki postelji svoje kabine ter se morala oprijemati z vso močjo postelnega železja, da me vihar ni sunki ne prevrnijo, se v meni ni porajala sicer nikaka telesna slabost, toda prava groza poginiti v tistem močvirnem brezdnu Severnega ledenega morja. Zato sem sledila rada tiskanemu nasvetu, ki je visel na steni ter z nemalo težavo izvlekla izpod druge vzglavnice rešilni pas in si ga oprtala okoli rame za vsak slučaj prirodne nemilosti. No, do te nezgode ni prišlo in morje je celo ponehaval v svoji zazlutenosti, ko smo se bližali 1075 m visokem gorovju Jadki, ki se razprostira nad otokom Seiland. Tiha radost se je polasčala brezdvomno vseh naših src ob pogledu na tega osamelega orjaka, saj smo vedeli, da se za njim, oziroma med dvema ogromnima otokoma, skriva najsevernejše mesto naše zemlje, po katerem ni hrepenel le oni, ki ga je utrudila tridnevna vožnja od Narvika proti severu, ampak še posebno vsakdo, ki mu je Arktični ocean napolnjeval srce z grozo in obupom. Zopet je plul naš parnik mirno in lahno, ko labud preko valov in vozeč mimo Seiland, zasukal napram drugemu otoku Haajen, pred katerim smo zapazili že od daleč ljudsko naselbinico, nabrežno mesto Hamerfest.

(Nadaljevanje sledi)

IVKA VASILJEVA, Celje.

HREPENENJE

Kako srce mi hrepeni
v tiho ljubko vas!
Kako pogled objel bi
vnevič južni kras.

Tam pljuska z vedro melodije
morje v bajni svet — —
tam na brežini skaleviti
našla bi zgubljeni cvet.

MAR. GREGORIČEVA

VERONIKA DESENIŠKA.

ZGODOVINSKA TRAGEDIJA IZ XIV. STOLETJA V PETIH DEJANJIH.

Friderik (prime razjarjen za meč in stopi molče naprej)
Herman (naglo): Premladi ste še, banič, da bi smeli tako smelo govoriti pred vladarsko dvojico.

Barbara: Res je! Ako pa gojijo krški knezi kaj izrednega proti nam, naj dospe vsaj Nikolaj Frankopan, ne pa tak golobradec.

Senjski: Moj oče je danes v Ljubljani, kjer obnavlja zvezo s habsburškim vojvodom Ernestom Železnim. To je pač znano Vašemu veličanstvu, prejasna kraljica? *(se ji spoštljivo prikloni).*

Zigmund: Razodenite nam torej vse, kar imate na srcu, knez. Ako pa je naposled odpuščanje mogoče, pomislite pravočasno sami.

Senjski: Kdor je razžaljen ne pričakuje milosti. Prišel sem, da dobim zadoščenje od vaše kraljevske roke. Ta meč, ki ga oprijemlje sedaj moja desnica, se želi namakati v gnjili krvi morilca. *(pogleda Frid.)*

Friderik (se obrne v stran s prestrašeno presenečim obrazom; v zmedenosti pa molči in si le potegne z roko preko čela. Še le čez nekaj časa izpregovori.): Saj se mu blede!

Herman (se ob zadnji besedi kar zgane): Grozovita obtožba!

Alben: Horrend! Quid faciendum?

Barbara: In še celo od takega mlekozobega vitežiča Sramota! —

Senjski: Ako se prelomi v boju moj meč, kraljica, ne zdvajam, saj hrvatski ban ima še devet sinov.

Zigmund (Frideriku resno): In kaj porečete k tej strašni obtožbi, vi, grof Celjski?

Friderik (gleda zmedeno v kralja hoteč odgovoriti, ali kraljica ga prehititi)

Barbara (naglo): Vendar ne prisvajate mojemu bratu takega zločina, kralj! —

Herman: To je naravnost nečuveno, saj sta se z ranjko komaj izmirila.

Alben: In kako sem se potegoval za to spravo jaz per viam exceptionis.

Barbara: To je nekaj neizvedljivega!

Zigmund: Čujte, knez Ivan! Uvažujem, da vas je nagla smrt vaše sorodnice zelo potrla. Baš zato vam tudi oproščam ostro postopanje, a prekličite urno, kar ste govorili ravnokar v naglici.

Senjski (tožnim nasmehom): Umem! Neverjeten se vam zdi zločin, ki zahteva osvete tolikobolj, ker je bil povzročen le, da si grof ustvari udobnejše življenje s svojo priležnico.

Friderik (ki ni prikrival svoje preplašenosti, se mahoma zravna): Hrvat! V meni tli! Vedi, da je Celjanov meč izborna nabrušen! — *(iztegne meč)*

Senjski (prezirno): Nabrušen je tvoj meč, Nемец? Menda ne misliš, da nosi Hrvat zarjavelega s seboj. *(se meri s Friderikom)*

Barbara: Mogočni kralj!

Zigmund: Proč z orožjem, knez Frankopan! Le iz obzira na ogromne vrline, s katerimi si je vaš rod zaslužil od mene banstvo, sem vas poslušal mirno. Vendar sedaj zahtevam dokaze.

Friderik (gleda odslej Senjskega jezno in pripravljen na naskok.):

Alben (kralju kimajoče): Pleno jure! Dokazi so največje veljave.

Herman: In sicer brzo, brez obotavljanja.

Senjski: Prejasna gospoda! Kar sem razodel, sem izrazil pred povzročiteljem občne nevolje. Ako je knez Ortenburški nedolžen, vam poklonim takoj svoj tilnik za svoje obrekovanje... Ali, ker se navzoči zločinec ne opraviči sam, so li dokazi še potrebni?

Zunaj, v daljavi močan hrup.

Zigmund (Frideriku): Grof Celjski, Zagorski in Ortenburški! Ker vas knez Frankopan obtožuje neustrašeno, vam zapovedujem, da se opravičite dostojno.

Friderik (Med kraljevimi besedami pogleda Hermana in kloni glavo.)

Blaž (ob vratih): Ljudstvo se bliža gradu z raznovrstnim orožjem! *(odide)*

Herman: To so najbrže uporniki!

Alben: Koliko neprijetnosti naenkrat!

Barbara (ironično): Prišli so pač na kneževo povelje.

Senjski: Nikakor, kraljica! Ali, ako so ustajniki, jih pošilja hrvatski narod. Moji hrabri rojaki hočejo morda nositi grofovo glavo v sprevodu.

Zigmund (maje z glavo.)

Friderik: (se oddalji od družbe, sede in si zakrije obraz)

Barbara: Predrzna svojat!

Senjski: Toda samo, kadar zahtevajo pravice. *Hrup narašča)*

Zigmund (v skrbeli): Prečastni škof!

Alben (ustane): Razumem, visokost! Bog naj mi pomaga ukrotiti zbesnele ljudi. *(odide)*

Barbara: Pokažite se, vi, knez Ivan, in množica se razide brezdvomno.

Senjski: Preogromna zahteva, blagorodna gospa! Kako naj mirim svoje ljudi jaz, ki sem njihovih čustev? Kako naj tolažim rojake, ko potrebujem sam utehe? Narod zahteva zadoščenja in ako jim je ne priborim jaz, store to drugi. Saj vam je znano, da imamo Frankopani onstran morja pripravljenega zaveznika.

Zigmund (pokima)

Alben (se vrne in istočasno narašča tudi hrup, ki je preje ponehaval.): Danes ne odneha brez preli-vanja krvi.

Barbara: Gorje! *(Gre k škofu in govori z njim.)*

Zigmund (premišlja gledajoč v tla.)

Blaž: Narod sili na dvor! *(odide)*

Senjski: So-li brambovci tega gradu zaspali?

Herman (samozavestno): Za hrvatske sužnje zadostujemo mi.

Senjski: Surovi barbar!

Zigmund (Albenu): In kaj zahteva zbrana množica, čestiti?

Alben: Vpije, da odkar gospodujejo po Hrvatskem Nemci, ni nihče gotov ne lastnega življenja, ne imetja.

Senjski: Da, da! Bridke izkušnje same in neopravi-na nasilstva so moje rojake nahujskale.

Herman: Naj ubije grom to kmečko tolpo.

Senjski (Hermanu): Prizanašam vam — kraljevi

dvojici na ljubo — toda vedite, da v prsih imam srce, ob pasu pa oster meč. Slovan ne pozabi prizadetih ran.

Herman (stopi korak naprej...)

Zigmund (Hermanu): Stojte, knez, in ne izzivajte dalje....

— *Uporniki so prav blizu. Razumejo se že vsikliki: Krvoločniki, brezbožniki! Naprej rojaki, pred kralja!* —

Barbara: Oh, pomoré nas!

Zigmund (Senjskemu): Vse je v vaši moči; pomirite jih, blagi Frankopan!

Senjski: Za glavo kneza Celjskega!

Barbara (bolešno): Brezsrčnež!

Zigmund (Hermanu resno in dostojanstveno): V treh dneh se opravičite z dokazi, drugače vas pahnem v najstrožjo ječo.

Barbara: Prekruto! Oh!

Senjski: Hvala, veličanstvo! *(Se pokloni in odide.)*

(Ko izide Frankopan se začuje zunaj gromovit: Živio, naš knez! Slava Frankopanom! Živela sloboda! Živela! Proč s trinoštvom, konec suženjstvu!)

Po odhodu Senjskega, so na odru vsi preplašeni, zamišljeni, molčeči, dokler trajajo vsikliki.)

Alben (ko zunaj potihnejo vsikliki): Ljudstvo krivi grofa Zagorskega istega zločina, kakor banič.

Zigmund (se zgrozi): Torej je vse to resnica? Ah! Čemu še dvomov, saj je grof dovolj potrdil s svojim vedenjem. Vendar končno hočem slišati istino še iz vaših ust, grof Ortenburški! Govo-

rite pred čestitim škofom ko pred spovednikom, pred menoj, ko pred sodnikom, a pred očetom in sestro, ko pred prijateljskima.

Herman: Od danes nadalje mu nisem več prijatelj. Moj sin, visokost, je res morilec. In zato prepustite ga uklenjenega moji moči. Najgloblja celica v ostroviškem stolpu je ravnokar izpraznjena! —

Alben (pogleda z grozo Friderika, ko izjavi Herman da je Friderik morilec.)

Barbara (se z vzdihom približa Zigmundu.)

Friderik (pogleda Hermana po zadnjih besedah preplašeno in prav tiho reče kralju): Kriv sem, veličanstvo.

Zigmund (zaničljivo stopi za korak proti vratom, pomigne častniku ter mu, ko ta ustopi molče pokaže Friderika.)

Častnik (ustopi in se približa Frideriku): V imenu njegovega veličanstva, kralja hrvatskoogerskega zahtevam orožje! —

Friderik (si odpase sabljo in jo odda častniku)

Častnik (mu zveže roki z verigo, ki jo je imel pri sebi.)

Senjski (ustopi, se približa in presenečeno pogleda Frid.)

Zigmund (Senjskemu): Grof Celjski je priznal. On je moj jetnik in prepuščen oblasti strogega slavonskega bana.

Senjski (se z vidno zadovoljnostjo molče pokloni pred kraljem, poljubuje mu roko.)

(Vsi zrò potrto pred se; dočim se čuje, kako se zunaj hrup izgublja v daljavi.)

*Zavesa pada.
Nadaljevanje.*

IV. SMREKARJEVA:

NAŠ ŽIVEŽ.

Jako važno je za gospodinjo, da spozna sestavine hranilnih snovi ter njihov vpliv na človeško telo; potem njih more v pravi meri odbirati in pripravljati za svojo družino.

Glavne sestavine človeškega telesa so: voda, beljakovina, tolšča in razne druge rudninske snovi. Z dihanjem in gibanjem pa izgublja človek vsak dan znatno množino teh snovi. Odrasli človek izsope vsak dan nad 900 g ogljenčeve kisline in okoli 500 g vodene pare ter oddaja tudi mnogo drugih obrablenih snovi po obistih ali pa jih izločuje skozi kožo. Vse to je izguba, ki se mora zopet nadomestiti, da človek ne izgubi polagoma vseh moči. Izgubljene oziroma porabljene dele povračamo telesu s hrano t. j. z jedjo in pijačo.

Umevno je, da mora imeti hrana v sebi one snovi, ki jih potrebuje telo, da se vzdržuje s potroški. Teh snovi ni v vsaki hrani v enaki meri; nekatere jedila so jako beljakovinasta, druga imajo v sebi mnogo ogljika in malo ali pa celo nič beljakovine. Samo prva ali samo druga ne bi zadoščala za vzdrževanje telesnih moči.

Živež pa ima za človeško telo še drugo nalogo. Vplivati mora tudi na telesno toploto, torej ima hrana opravljati v človeškem telesu dvojno službo. Mora ga prvič rediti in drugič ogrevati. Za tvorbo novih trdih telesnih delov ali za njihov nadomeščanje potrebujemo takih snovi, ki imajo v sebi mnogo dušika. Taka jedila so rastlinske in živalske beljakovine. Beljakovina ima svoje ime od beljaka, v katerem so jo spoznali najprej. Nahaja se pa tudi v

mesu, v krvi, v mleku, v sočivju, najmanj je najdemo v krompirju.

Nekare hranilne snovi, kakor škrob, sladkor, pivo, tolšče imajo v sebi mnogo ogljika, manika jim pa dušik. Toda te snovi so vendarle potrebne, ker oskrbljujejo telo s potrebnim ogljikom, ki ga pri dihanju zopet oddajamo. Ker se pri tem neprenehoma razvija toplota, imenujemo vsako hrano, ki nima dušika v sebi, toplotovorno ali ogrevalno. Ta hrana hitreje prehaja skozi naš organizem in izločujemo jo skozi pljuča in skozi kožo kot pot. Ta hrana nam torej služi za dihanje in za vzdrževanje telesne toplote. Ako uživamo toplotovorne hrane več nego je potrebujemo za dihanje, tedaj se nabira preostanek v telesu kot tolšča. Večidel za ogrevanje nam služijo: beli kruh in sploh vse jedi iz tanke presejane moke, riž, žganje i. t. d. Krvotvorna hrana pa je meso, pust sir, zelene prikuhe i. dr.

Ako bi živel človek samo od toplotovorne hrane, bi dobival pač dovolj toplote, toda kri bi mu bolj in bolj pešala, izgubil bi moč in hiral bi počast. Enako bi se mu tudi godilo, ako bi užival le krvotvorno hrano. Imel bi dovolj krvi, toplote pa bi mu vendarle manjkalo.

Zato pa umna gospodinja ne kuha, kar se jej zdi, nego odbira taka jedila, ki človeka hranijo in ogrevajo. Najboljša so taka jedila, ki so v njih hkratu krvotvorne in toplotovorne snovi. To so posebno jajca, mleko, žito, kri v juhi ali v klobasah, čokolada, gobé i. dr.

Pri izberi hrane se mora gospodinja ozirati na sledeče:

1. Na potrebne sestavine posameznih jedil in na potrebno premeno, da ne prihaja dan na dan ista jed na mizo.

2. Ozirati se mora na letni čas. Pozimi zahteva telo vsled krepkejšega dihanja in vsled nizke temperature več toplotvorne hrane nego poleti. Zato se hranimo pozimi z mastnejšimi jedili, ki nam jih daje živalstvo. Poleti pa nam bolje prija rastlinska hrana.

3. Dalje treba pri izboru hrane upoštevati tudi podnebje. Na severu se hranijo največ z mesom in tolaščo, v južnih deželah pa se krepčajo s sadjem in z rastlinsko hrano.

4. Hrana se v mladosti živahneje in hitreje pretvarja nego v starosti. Dokler telo raste, potrebuje več krvotvornih snovi; stari ljudje pa rabijo več ogreval, ker se jim hrana bolj počasi pretvarja v kri. Dobivati morajo zato lahko prebavljivih jedil in tudi nekoliko vina, ker jih vino ogreva in pospešuje prebavo.

5. Oni ljudje, ki se mnogo gibljejo na prostem in težko delajo, potrebujejo krepke in tečne hrane, kakor govedine, sočivja in črnega kruha. Ljudje, ki duševno delajo, pa ne prebavljajo tako lahko hrane zato potrebujejo lahko prebavljivih jedil.

TOJO DE RENA:

UČITELJ IZ SV. KRIŽA. *)

Prevela iz italijanščine M. Stepančičeva.

Mala šola „Lege Nazionale“ na kraškem pogričju, v Sv. Križu, je ostala zaprta deset dni vsled grde nezgode, ki se je pripetila staremu učitelju. Slovensko ljudstvo tržaške okolice je bilo tedaj v največji volilni vnevi; nek odvetnik iz Ljubljane je na dveh shodih, ki sta se vršila na Proseku — v tej trdnjavi slovanstva — dal duška svoji brezmiselni zgovornosti tako, da je podžigajoči ogenj tega apostla vaških pivnic — ki ga je preje razglasil v slovenskih časopisih — razvnel vso politično strast kraških kmetičev. Sklicevaje se z nasilno govorico na zakonitost svojih zahtev, je z napačnimi dokazili postavno terjgal gospodstvo slovanstva nesamo v okolici, ampak celo v Trstu samem. A neutemeljena razsodnost predavatelja iz Ljubljane, zapiski slovenskih časnikov, razna poplačila ter nenasičena lakomnost onih priprostežev, so zadostovale izbrisati namah cela stoletja latinščine, vtisnjene nesamo na holmu sv. Justa, marveč na pravistem skalovju prostranega Krasa. Sicer razgrebana kraška zemlja, ki okrožuje tržaški zaliv, je itak okinčana z romanskim kamenjem a vinogradne strmine vzpenjajoče se izza morja so preplojene s slovečim proseškim grozdom, ki je sicer daljno, vendar pristno potomstvo romanskega Cecubo-a.

Tisto nahujskanje duhov, ki se je vršilo ob slehernem sklicanju shodov, je prinašalo s seboj vedno zle posledice za malo šolo Lege Nazionale, te skrajne čuvatelje italijanskih pravic in nepremakljive baštije na rezkem Krasu. In tako je bila le-tá tudi tedaj prava tarča za kamenolučanje vinjenozmedene množice, kateri so načelovali zapeljivci sklicuj se na Cirila in Metoda — patrona slovanstva — kakor da bi kakoršnokoli nasilje izvršeno na škodo Italijanov, doneslo tema dvema svetnikoma izredno zadoščenje.

Stari italijanski učitelj se je s svojim čuvstvom in s svojo vedo umel vselej temeljito protiviti in zavračati zvijačo in hlimbo tujih zapeljevalcev. Bil je pač dovolj jakega duha, da je obvladal z odločnostjo raznarodovalni naval, ki se je — liki neomajno pečino — zaman trudil poplaviti njegovo malo šolo.

Ko je zaslišal kamnito točo na strehi in slovensko lučanje na oknih svoje učilnice, je skočil na prag, zapujoč da bo že s samo svojo starostjo in plešo odvrnil dotične brezbožne brezvestnike.

Že ponovno je prikazen tega lepega starčka — ki je s patrijarhaličnim, krepkim in stasitim nastopom

ter presunljivoblestešim pogledom izražal vso nevoljo — zadostovala zvoditi k pomirjenju tiste zabredle duše, da so opustile vsako opustošenost. Bila je to pač plemenita a težavna naloga za italijanskega učitelje Legine šole na skrajnem obodu tržaške občine, zasedenem po Slovencih, ki so se tod razdivjano razpršili pod vplivom pritiska, prehajajočega iz Kranjske valeč se napram morju in v zbegani sovražnostni namišljenosti pretvarjajoč sleherni zgodovinski in državno pravo s samo številno premočjo in neugnano pohlepnostjo. Nič drugače niso prihrumele semkaj v stoletjih barbarstva tolpe prokletih Hunov, da so dovedle zdvajanje in grozo na jadransko brežino, ki je bila vsa prežeta z latinskimi čuvstvom. Vendar! Na pepelu razrušenega Ogleja, na vseh zakopih zatemnlega romanstva, na vseh latinskih sledéh, ki so bile odete z vandališko železnino, na samem holmcu sv. Justa, ki je moral motriti na tleh ruševine svojega templja, je vzbrstel po stoletjih še bolj okrepan in bolj osvežen latinski grb, ki ni mogel biti izdolben ne s konjskim kopitom niti z obuvalom pridrvelih priseljeancev.

Stari učitelj poslan v Sv. Križ od društva „Lege Nazionale“, je gojil za svojo bolj politično nego vzgojeslovno misljo, najvišjo pozornost in je kot reven pedagog menil, da je pač baš on izbran postati idealna označba italiskega branika ter naravnostni naslednik legijonarja, ki je v davni na istem skalovitem ozemlju tiščal trdno v svoji pesti orla iz Rima napram tolпам severnih goščav. Njegova duša je bila prežeta z vernopobožnim zanosom onega, ki zajema iz vrelcev vesti, da napaja istinito načelo človeških dolžnosti.

—:—:—

V tistem zakletem julijskem večeru — ko je pokrajina plamenela v solčnih pramenih veličastnega jadranskega zahoda, se je stari učitelj prikazal na pragu svoje šole; prikazal se je strpljiv napram lučanju, ravno dušen pred vničenjem zbesnele množice, topogluh pred grozilnim napadom vendar z junaštvom pravega vojaka, ki varuje svoj strelni jarek.

*) Pričnem s priobčenjem nekolikih črtic, ki jih je nek Tojo de Rena izdal s pomembnim naslovom: Italijanska mladina in slovanstva mladež! S tem prevodom podajam čislani čitateljstvu prilogo, da izve na kak zlobnostrupeni način se osmeljuje italijanski pisatelj seznaniti naše slovensko pleme s širšo javnostjo stare Italije, po kateri se je — kakor čujem — knjiga razprostrla na vse strani.

Toda vino in besedovanje zavajalcev sta bila vplivnejša nego pokojni in pomirjevalni ozir onega starčka.

Kamen mu je priletel v čelo, da so se njegovi beli lasje poškopili s krvjo; z bolešno glavo med rokama je telebnil na šolsko stopnišče in s tulečo razljutjenostjo zastokal: Barbari! —

Starega učitelja je zaskelala rana do duše, kajti kri ni pretakalo le njegovo telo; krvavelo mu je tudi srce ob zamolklem potrkanju kamenja na njegovo malo šolo, medtem ko so šipe žvenketale z dozdevnostjo otroškega ječanja, otroškega stokanja.

„Ah, barbari, barbari!“ je vzdihal stari učitelj tipajoč si z eno roko ranjeno čelo, dočim je dvigal drugo

z odprto dlanjo nasproti srditežem, ko da hoče brzdati vandalično razjarjenost Slovencev. Pogled na kri padlega starčka je prizadela utis: množica se je polagoma razredčila, pa tudi zato, ker sta se naposled približala dva orožnika. Oba varovanca drž. zakonov sta se sicer približala staremu učitelju a ga vzdignila z nasmeškom, ki ni bil za izzivalce drugega ko uradno obžalovanje. In položila sta ga na voziček ter ga spremila v mesto v svrhu zdravitve.

Tako je italijanska šola v Sv. Križu ostala zaprta deset dni in za toliko dni se je njenih malo učencev moralo odreči pouku.

Nadaljevanje sledi.

DROBTINE

FRANC UŠAN:

ŠE O DUHOVNIŠKEM CELIBATU.

(Protispis k istoimeni razpravi.)

Bral sem vse članke o duhovniškem celibatu, ki jih je prinesla „Jadranka“. Ne zamerim nikomur, ker v času svobode naj ima vsakdo tudi prostost, da lahko pove svoje misli. Morda tudi, gospa urednica, ne biste vzeli za zlo, da podam tudi jaz nekaj misli o isti stvari. —

Celibat ni kaka čudna prikazen, ampak je nekaj vsakdanjega. Gotove službe na svetu zahtevajo skoraj nujno samsko življenje. Nedavno sem govoril s karabinerjem in mi je povedal, da imajo v njihovi službi do gotove stopnje zapoved celibata; istotako naše gospodične učiteljice ne morejo biti omožene in obenem učiti v šoli; ravno tako bolniške strežnice in celo zdravniki v gotovih službah imajo zapoved celibata. A nihče ne kriči zavoljo tega, da ti ljudje nimajo prostosti, da so pod jarmom. Le ko gre za duhovnika, tedaj se vzdigne ves Izrael in pomiluje duhovniški celibat.

Da je Cerkev zaukazala celibat, je imela vzrok in to je splošen blagor krščanstva in splošen blagor ima prednost pred osebno koristjo. Mislimo si duhovnika, ki bi bil oženjen in bi zvečer pozimi v gorki sobi se razgovarjal s svojo družino, pa bi prišel mežnar ga klicat, da naj gre bolnika ob snežnem viharju v kako kmečko, hišico previditi staro, ubogo ženico, ali ne bi dejala žena in otroci: „O, ne hodi sedaj ob takem vremenu, se lahko prehladiš, zbolíš, umrješ, ko si še krepak in zdrav, ali te ni bolj škoda kot one ženice! Kdo bo za nas skrbel, če ti umrješ!“ Ali ne bi bilo tako res? Zato vidimo pri pravoslavni duhovnikih, ki so oženi, da gredo k bolniku, le če jim precej plača. In mislimo si, da bi prišel zopet cerkovnik klicat duhovnika, k bolnikom z nalezljivo boleznijo kakor je tifus, kolera, kuga. Ali se ne bi zopet oglasila družina in prosila, da naj vendar ostane doma? In kdo bi šel oznanjevat evangelij med pogane, če bi ne bil v navadi celibat? Zato pravoslavje ne more do danes ničesar storiti za Kitajsko, Afriko in druge misijonske kraje, ker ima duhovnik ženo in družino, ki so ovira v njegovem delovanju. Celo protestantski misijonarji so po večini samski. Torej Cerkev je imela pred očmi splošen, obči blagor, ki ima prednost pred osebnim ugodjem.

Pa boste dejali: Če bi bili duhovniki oženi, ne bi bilo tega in onega škandala. Imel sem priliko govoriti med vojsko s pravoslavnim duhovnikom, ki je pa bil obenem profesor jezikov. On je priznal, da tudi zakon ne obvaruje pred škandali in je rekel, da smo mi bolj srečni, ker živimo v celibatu. „Vaši duhovniki“, je rekel,

„Zvesto in neustrašeno skrbje za vojake v dušnem oziru, ker nimajo doma žen in otrok, a jaz imam doma ženo in otroka in moram skrbeti, da rešim svojo glavo. Zato vlada v Nemčiji javna nevolja po vojni na protestanske duhovnike, ki so bolj slabo skrbeli za svoje vernike v vojni in kažejo s prstom na katoliške duhovnike, ki so požrtvovalno izpolnjevali svojo nalogo. Zato gorje Cerkvi in vernikom, če bi bil vpeljan obvezen zakon namesto celibata!“

Ne glejte te dolžnosti samo iz materialnega stališča. Cel duhovski stan je spojen z velikim idealizmom, združen s požrtvovalnostjo. In taka žrtev je tudi celibat, ki jo duhovnik doprinese iz ljubezni do ljudi in Boga. Sam Kristus je rekel: „Kdor bo zapustil ženo, očeta ali zemljišče zaradi mene, bo dobil stoterno povrnjeno in prejel večno življenje.“ Morda je težko a krščanski idealizem je zmožen še večjih žrtev. — Duhovnik se je odpovedal družinskemu življenju, da postane lahko duhovni oče vseh ubožcev, sirot in otrok. Kdaj bi mogel v šoli in cerkvi tako ljubiti otroke, če bi doma imel v hiši lastne otroke. Znana je zgodba o belgijskem duhovniku, ki je zapustil svojo domovino in šel na samotni otok Moloka in tam čez dvajset let skrbel samo za gobavce v dušnem in telesnem oziru, jim obvezoval rane, kopal grobove in nazadnje umrl v leseni koči objokovan od gobavcev. Če bi imel ta duhovnik ženo in otroke, ne bi mogel skrbeti za gobavce.

Ne glejte samo na duhovniški celibat! Če bi prešteli ljudi na svetu, bi našli, da trenutno živi ogromna večina v celibatu in vendar zavoljo tega svet še vedno obstoji. Veliki učenjaki, kakor Kant in nešteto drugih, so bili tako zamišljeni v svoje študije in svoje stanovske dolžnosti, da niso našli časa za zakon in zakonsko življenje. In vendar zavoljo tega jih nihče ne pomiluje. Vsako leto umrje na tisoče fantov in deklet pred zakonom in vendar jih ne bomo šteli med manjvredne ljudi ali jih pa celo obsojali v pekel, kakor govori pisatelj I. M. v „Jadranci.“ Zato glejte duhovniški celibat ne iz materialnega, ampak z idealnega stališča in zlasti ženski svet je poklican, da v otrocih budi ljubezen da idealov, do požrtvovalnosti. Za zakon bo še vedno dovolj ljudi na svetu in potomstva tudi ne bo zmanjkalo, če bodo zakonski ljudje živeli po zdravih, krščanskih načelih, ne pa se ravnali po maltuzijanski teorijah. —

MARIJA SKRINJARJEVA

K 50. letnici Maše Gromove.

Bila sem takrat še mlada žena, ko sem spremljala svojega soproga na njegovo novo mesto v Sežano. Bilo je to v času, ko je imela Ciril-Metodova družba tamkaj svojo glavno skupščino.

Udeležila sem se je tudi jaz ter pazno sledila sporedu in govornikom, zanimalo me je vse!

Ko tako zamišljeno opazujem in poslušam poročila posameznih odbornikov opazim v svoji bližini mlado, približno 18 letno gospodično visoke in sloke postave, katera je poslušala z istim zanimanjem, z zadovoljstvom in navdušenjem kakor jaz.

Po zborovanju sva se seznanili in gospodična se mi predstavi:

„Maša Dolenčeva! Jaz, gospa, Vas že poznam. Zato tudi sem vašemu soprogu naročila, da se vpišete v našo sežansko podružnico.“

„In tudi z veseljem pristopim k vaši podružnici“ sem dejala. In s istim dnem sva sklenili skupno delovati v prilog podružnice. Skupaj sva delali načrte kako ji koristiti, skupaj sva nabirali prispevke. Na ta način sva se dobrega spoznali in postali prijateljici. In tudi kasneje ko sem se s soprogom preselila v Trst, je Maša pritekla večkrat k meni, dokler se ni stalno naselila v Trstu kot soproga finančnega uradnika, gospoda Groma.

In v Trstu sva skupno nadaljevali ono delo ki sva ga začeli v Sežani in ki ni bilo drugega, kakor koristiti narodu. Maša je bila med prvimi kjer je bilo treba storiti kaj v blagor naroda. Pri „Ciril-Metodovi družbi“ pr; „Zavodu sv. Nikolaja“ sploh ni bilo nobene prireditve kjer ni bilo Maše. Bila je duša narodnemu delu v Trstu.

Po polomu Avstrije je bil njen soprog primoran pobegniti čez mejo. In tako je prešla tudi Maša onstran meje. Sedaj deluje v Beli Ljubljani gotovo istotako, kakor v Trstu. Tamošnje Slovenke znajo ceniti njeno delo za blaginjo naroda, saj so jo naše sestre v Jugoslaviji nad vse vzljubile, kar je pričalo nešteto zanimanje za njeno zdravje, ko jo je težka bolezen položila na bolniško posteljo. Toda Maša je okrevala in zopet neumorno deluje v svoji novi domovini, po kateri mi zaman hrepnimo kakor se zaman oziramo k srečnejšim bratom. Ali, ako nas tudi vsi pozabijo v svoji sreči, Maša Gromova ne bode pozabila svojih tržaških trpinov. Uverjena sem, da bo stopila na čelo onim, ki se še za nas zanimajo in nam skušala omiliti naše tužno življenje.

Ona gotovo neprestano razmišlja in skrbi kako nam bi bilo lažje prenašati duševno bol in naročno gorje. Zato pa naj ji da nebo dočakati še veliko let v blagor sebi in njenemu rešenemu in nerešenemu narodu.

Napisala sem to skromno voščilo, ker vem, da ustrežem tržaškim Slovenkam, posebno pa čitateljicam „Jadranske“, ki z menoj vred pošiljajo v nji iskrena voščila Maši Gromovi o priliki 50. letnice njenega življenja, želeč ji krepkega zdravja do najvišje starosti, želeč, da deluje za svojo rešeno in nerešeno domovino kakor je delovala, ko je živel med nami. Prosim pa jo tudi naj ob vsaki priliki povdarja v krogu svojih novih sester o duševnih bojih in duševnih mukah bratov in sestrâ, ki jih morajo pretrpeti na rodni tléh pod tujim jarmom. S to željo in prošnjo vzklikamo: Bog živi Mašo Gromovo!

Kraljevska trojica v Zasedenem ozemlju.

Predzadnja manjniška nedelja je bila zlasti za monarhistično ljudsko stranko pravo praznovanje, kajti naše zasedeno ozemlje: Primorsko s priključnim Notranjskim, je posetil najvišji poglavar naše nove države — kralj Viktor Emanuel III s soprogo, Jeleno Črnogorsko in s hčerjo kneginjico Jolando.

Pravim, da je bil ta obisk visoke obitelji srečanosten dan zlasti za monarhiste, saj so vse druge stranke opustile svojo udeležbo in uradno opazovanje le iz razloga, da se postavijo samovladni in trdonosi mon. stranki po robu. Mi Slovenci se nismo zmenili ne za razprtijo ne za naziranje drugih ter sklenili prirediti kraljevski družbici vsaj oni poklon, kakoršnega nam slov. gostoljubje in slov. nepretvarjanje vobče narekujeja proti častitim gostom, ko pridejo med nas, in naj bi le-ti ob pomisleku in dotiku z nami, prav ničesar ne čutili, ne simpatije, ne usmiljenja, ne pravičnosti. In naše zadržanje ni bilo drugačno. Do dandenašnjosti je bilo in je sicer povsod v navadi, da vsak narod, ki ga vladar poseti, sme po svoji lastni volji in neprisiljenih čustvih, šegah in običajih, počaščati ga. Indijanci raztezajo najprejreže kože divjih zveri pred taborišča, Laponci okinčajo šotore z najčudovitejšezakravljenim rogovjem severnih jelenov; Mohamedanci raztegnejo po svojem pragu najdragocenejše preproge; Japonke in Kitajke preprežejo svoja okna z najfinejšo svileni tkanino, Arabke okrasijo pročelje svojih kočic z nanizanimi biseri in školjkami itd. itd. le nam Slovencem je bilo zabranjeno zavihirati svojemu kralju v pozdrav ono, kar so si naši pradedje v ljutih bojih s sovražnikom priborili za pretakano kri in junaško zavrnitev, ono, ki je nam svetinja, križ, evangelij, vera, upanje in ljubezen — našo milo belordečomodro zastavo. Ne samo to! Zabranjeno nam je tudi bilo izdihati iz sebe vzklik, ki bi se nam utegnil izviti iz grudi ob pogledu... Nanjo, ki je spojina krvne sestavine kraljeviča Marka, onega kraljeviča — ki spi za nas še vedno svoj nevzdrumni počitek...

(Na predvečer svečanostnega dne je namreč fašistovsko glasilo — ki je vneto čita in sestavlja marsikateri slov. izrodek — zagrozilo: Naj si izmed Slovanov nikdo ne drzne onečastiti ozračja s slov. vzklikom Živio, kajti vé naj dotičnik, da bi mu bilo prizanešeno le za dobo kraljevskega boravka, dočim mu pozneje zasolimo, kar mu pritiče!)

Zaskelela nas je prepoved v najglobljo dušno plast, toda v svesti si, da pride med nas najvišji predstavitelj in glavar moderno uravnane, demokratične in svobodoljubne države, smo sklenili pokazati se vsaj v krogu one prisrčnosti, ki nam je ne more prepovedati ne bič, ne zapor, ne smodnik! — In tako je ponekod zaorila naša priprosta, melanholična a ničmanj ljubka pesem svoj srčni slavospev pred kraljevsko rodbino; ponekod so se zastopniki našega ljudstva poklonili pred vladarjem ne s ponižno udanostjo pač pa s poljubom, ki ga je proizvajalo trdno zaupanje Vanj, da pripomore do predrugečnja tužnih razmer, ki nas tiščijo v jarmu. Še več! V središču onega ognjišča, na katerem se vari najbolj vroči italijanizem in na katerem se hoče v raznarodovalnem loncu magično razkrojiti slovanski utrip, slovansko dušo in slov. žitje, dá, v Trstu samem in v očigled vsem neprijateljskim grožnjam,

je cvet naših prvakov, je miljenec naše množice, je simbol junaške neustrašenosti (Dr. Wilfan), izrekel kraljevski trojici pozdrav v govorici onega naroda, ki živi od davnine v tem mestu in okolici. Postavil se je junak, ki je oči v oči izgovarjal besede slov. pokoljenja; in zgodilo se je čudo — ki ga bo ona zagrizena narodna ital. stranka pač grenkobnokislo prebavila — na slovanski izrek je iz ust kraljice prizvenel slovanski izraz — izraz, ki sta ga spremljali prav ona pogledna milina in ustni nasmešek, ki sta Jej ga spočela roditelja našega plemena. In tako izgubi nasprotniška pretnja vso svojo moč, saj ako bi hotela kaznovati krivca, ki se je osmelil tržaško ozračje omegliti s slovanskim odjekom, bi morala isto žuganje nasilno izvršiti na kraljici sami. Toda tega ne učini in zato upajmo, da ni sicer še ugonobljen itel. gnjev do slovanstva, da je pa brezdvomno zlomljena njegova glavna gorjača...

— Vsa pokrajina je po možnosti najiskrenejše pozdravljala kraljevsko trojico, tako Goriška, kjer se je kraljica ljubko razgovarjala v domači govorici z rodoljubnim podgorskim županom, kakor v Postojni, kjer Ji je zbor slovenskega naraščaja zapel v jami Gregorčičevo pesnitev! Nazaj v planinski raj! V narodni slov. noši je — žal — tvorila kraljevski obitelji špalir le družina iz Idrije in Postojne. Tri dni kasneje je kraljevska rodbina odplula od nas. Odnesele je s seboj ves čar, sijaj, priznanje in obetanje zvestih državljanov iz Julijske krajine. Ali — ko se bo spominjala prazničnih trenutkov iz te naše rodne zemlje, kdo ve če se bo vsaj kraljica domislila s srčnim ganotjem vseh izustenih in neizrečenih prošenj, ki jih Ji je razvilo in jih tu ob Jadranu neguje Njej sorodno pleme? — —

M. Stpč.

O ženski.

Indijska mitologija pripoveduje kako je bila ženska ustvarjena.

Tvastoj, bog Indijancev, je ustvaril svet. In ustvaril je moža. Hotel je nato ustvariti žensko a ni imel nikake tvarine več. Dolgo je premišljal a naposled si pomaga tako: Domislil se je okroglosti lune, zvijanja kače, majanja trave, gibčnosti veverice, duhtenja cvetk, lahkote listja, pogleda srne, smelosti solčnega žarka, solzavosti megle, lahkomišelnosti vetra, mehкости golobjih peres, trdote dijamanta, krutosti tigra, gorkote ognja, mrzlotе snega, hehetanja in ječanja golobice. Naposled je vse to zmešal ter napravil ženo, in jo podaril možu. Osem dni potem se je mož podal k Tvastoju in mu rekel: „Gospod, bitje, ki si si je ustvaril, mi greni življenje, kajti z vednim klepetanjem mi krajša čas cel dan, toži brez uzroka in je povsem slabotno! Bog mu ženo zopet vzame. Toda po osmih dneh se mož vrne rekoč: „Gospod, moje življenje je prežalostno, odkar sem ti vrnil ono bitje, ker ono je prepevalo in rajalo, vsa hiša je je bila polna; vedno mislim, kako me je milobno gledalo, se z menoj igralo in se mi obešalo okoli vratu.

Tvastoj mu vrne ženo. A po treh dneh se mož zopet vrne ter reče: „Gospod, naš bog, ne razumem prav, a gotovo je, da ženska mi povzroča več boli, nego veselja.

Prosim te, reši me!“ Tvastoj mu odgovori: „Prizadevaj si živeti z njo, kakor zamoreš.“ „Gospod, mi ni možno!“

„Moreš li živeti brez nje?“

Mož je povsili glavo in odgovoril: „Ah, ne! Ne morem živeti z njo, a niti brez nje ne!“

Iz ital. Iv. E.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA.

Betka v Celju: Med besedami **notri** in **noter** je ravnoista razlika, kakor je v nemščini med „drinnen“ in „hinein“. N. pr. Sosed je **notri**! Si-li bila že **notri**? — (drinnen) Pridi **noter** v sobo! Strina je šla **noter**! (hinein)

Izgucljena stava: Pravilno je: **Ne vem** kam je šel **tast**! **Neznam** kedaj je vladala Marija Terezija! **Ne vem** kje je ključ! **Neznam** koliko je 19 × 13 itd. itd. — nikalni glagol „neznám“ rabite torej vselej, kadar hočete povedati nekaj, kar ste izvedeli na podlagi učenja, drugače pa „nevem“! —

Tona v Pazinu: Na vprašanje kedaj rabimo s, z; odgovarjam:

S rabimo pred besedami, ki imajo za prvo črko c, č, f, h, k, p, s, š, t. (S citrami, s čebulo, s fižolom, s hrbtom, s kokošjo, s prstom, s snegom, s šivanko, s teboj.)

Pred vse druge besede postavljajte **z**! (z bratom, z dušo, z Gracijanom, z iglo, z jajcem, z lilijo, z mehkom, z nosom, z oljem, z ribami, z uro, z vinom, z zrcalom, z železom.)

Pred besedami, ki imajo za svojo prvo črko **s**, rečete izjemoma lahko „se“. (Se sestro, se stricem, se solčnikom. Pred „nj“ rabite lahko črko **ž**. n. pr. ž njim.)

Angela v Kanalu: Prav pravite! Beseda „sladčičarnica“ je ravno tako nevarna, da dobite plevido na jeziku, kakor če bi rekli „sladčičarnica“. Postopajte po mojem vzgledu in recite priprosto „sladkarna“ in pregrešili se ne bode ne proti govorici, ne proti smislu besede, saj se v njej itak vse spaja s sladkorjem.

Nove ženske knjige v Italiji

(poročilo o zadnjem polletju).

Marcella Coecilia: „I salmi dell'anima.“ (poezije).

Scotti Anita: „Canti della lontananza.“

Barocco Marshino Antonietta: „La strada in ombra.“

Vivanti Annie: „Marion.“ (nova izdaja)

Dendi Vittoria: „Un romanziere dimenticato: Salvatore Farina.“

Tosti Maria: „Felice Bisazza e il movimento intellettuale in Messina nella prima metà del XIX secolo.“

Milly Dandolo: „Il figlio del mio dolore“, roman mlada pisateljice.

Alberi Adele: „Calvario“, roman.

Fiumi Maria Luisa: „Passione“, (znano je nje najboljše delo „Solitudine“).

Amelia Rosselli: „Fratelli Minori.“

Curadossi Arrighetti Antonietta: „Salterio. Liriche.“

Musco Livia: „Io e l'anima mia“, lirične pesmi.

Grazia De Ledda: „Il segreto dell'uomo solitario“,

roman, pisateljica slovi po mnogih velikih delih, prevedenih v druge jezike.

Scolari Maria: „Genoveffa.“

Carla Cadorna: „La luce di Beatrice.“

Luisa Santandrea: „Anima.“ (lirične pesmi)

Bacciocchi de Peon Maria: „L'educazione del carattere.“

Vassalini Ida: „Ascoltiamo i fanciulli.“

Baccini Ida: „Il principino“, ilustrirana novela.

Chiavola Clementina: „Della vita e dell'opera di Tito Calpurnio Siculo.“

Maria Messina: „Il Giardino dei grigoli“ (Za otroke, izšla o Božiču). „Ragazze siciliane“ „Il guinzaglio“, 14 novel. Umetnica je še mlada, zelo priljubljena, spisala dva romana, nekaj zbirk novel.

Raimondi Vanni Caterina: „Il buio e le stelle.“

Carlén Rosa: „Tre anni e tre giorni.“

Rafanelli Leda: „L'eroe della folla“, roman.

Mira

UREDNIŠKA LISTNICA.

Vilma: Hvala za prejeti znesek! Užaljena? Nikar! Ako mi kdo dostojno zavrne list — ki ga nikomur ne usilujem — in poplača vse dobljene iztise, je zadeva zaključena v okvirju prijaznosti! Zdravi!

Grozdana: Želja vam je lahko izpolnjena ako z ubožnim spričevalom — ki je dobite od načelnika svojega mestnega okraja — poprosite „Politično dr. Edinost“ — v ulici S. Francesco 20 I. — naj Vam dá merodajno spremnico, ki izjavlja, da ste Slovenka itd. Ako niste goriomenjemu društvu znani, morate tjakaj z osebo, ki je poznana in jamči za istinitost vaših podatkov! —

Ka. Pa. požanji — evo — kar si posejalo! Ko ste utaknil svoje pismo v poštni nabiralnik ste od same radosti najbrže skrbno preštel šestice v hlačniku ter se nato spravil na tripce in penečo Dreherco s tistim ničevim, praznotnim in maloselskim napuhom, ki je tako smolno prilepljen na nekterih ljudeh, da ne pomaga v odlučenje niti goveji strgon! Natančnosti na ljubo bodi povadano, da vam Jadranke nikoli poslala nisem! Izmed naslovov, ki so mi bili poznani, sem poslala le takim, o katerih sem si domišljala, da zaslužijo moje spoštovanje in takim, ki si bodo pravilno tolmačili moj naročbeni poziv. In zadovoljna sem, da vam lista nisem poslala, ker bi vas morala preje obdariti s platnenim vsekničem, vas v gosposkem kroju oblečenega kmetavzarčka. Občutil ste se poklicanega stopiti preko tračnice obzirnosti in etikete ter dokolensko zagaziti v greznico le zategadelj, da neotesanejšje lopnite in hlastnite po meni. Ker ste storil to proti osebi, ki v svojem tihožitju ne povzroča zlega, ne vam ne drugim, je ta vaš mahljaj dvojnokra-

moten; ker ste to storil napram ženski in dami, je Vaš sunek petkratnosramoten; ker ste to storil napram svoji nekdanji kolegini, je vaš čin desetkratnosramoten! A vedite, da s svojim dejanjem niste izmaknil mojega podstavka, ampak z nehotno kretnjo privzdignil moj podbradek višje.... ter moje namere in sklepe le podžgal, razvnel pa odbrskal pepel, ki se je morebiti sesedel na tem ali onem zubeljčku mojega delovanja. Pa kot psihologinja vam s prepričevalno zavestjo prerokujem, da vam bo nekoč za svojo brezobzirnost še žal; nesamo kesal, tudi sramoval se je bodele tako, da boste stopil z višnjevordečim obličjem pred zrcalo ter pljunil v svoj lastni obraz, če se ne bodele v tistohipni nevolji celo urno zasukal ter s petnikom pognal brco v kristal, da vsaj neposredno podaste zadoščenje svojemu ponosu.... Vse vaše sorodstvo in prijatelji in znanci, ki so primorani priti z vami v dotik, bi zarudeli lahko preko ušes nad vašo oliko! Sunite vendar gosli od sebe pa nataknite si škrebastozobno žago pa hajd med gorskogozdne drvarje ali med črnoglede nezaupne rudokope. Hm! Vsakemu ni olika prirojena in mu ni znano kaj je značaj, ponos, samoljubje, čast, finesa, zato je potrebno, da se brati z ljudmi, ki to vedo. Storite tudi vi tako, da se nekoliko vsaj navzamete teh svojstev, saj imate v svoji kasti enega Grmeka, Daneva, Fondo, Starca, Valentiča in menda še kterege drugega, izmed katerih vam lahko vsak nekaj pove kaj je moštvo, kaj značaj, kaj nežnost, kaj občev. gladkost. Če drugega ne, izveste vsaj kje ima svoj mejnik obzirnost in respekt pred bližnjikovim ukvarjanjem. Nevem odkod ste ali najbrže ste se spočel ali rodil na vrhu Gadjeka; v svojih otroških letih gotovo niste imel prilike prihajati v stik z nežnimi otroki in ste zategadelj v potrebno zabavo igral skrivnico z modrasi, trpinčil ščinkovce, dražil mravlje pa igral tarok z gosenicami in ko ste spehan zedremal na koprivah, so vas bržkone polži oslinili, krstače pobrlizgale in hrošči poščipali, da sta se vam škodoželjnost in zloba vsesali v polt.

Kar se tiče vašega nasveta, bi ga sprejela če bi bil potreben, toda vedite, da sem Evropo že vso prebredla in preplesala; v svojem usmiljenju pa vam obetam, da če me že prilika izvabi zopet v tujino, vas milostno najmem, da pridete za snažitelja mojega obuvala in krtačarja prahu, ki ga bodele vi klečeplazno in suženjsko vdihavali vase liki žolto mokco iz cvetličnih prašnikov: za drugo trenotno ne morem uporabiti takega neotesanega Tineta ko kvečem za pritrditelja lepakov po mestnih zidovih v svrhu razširjanja Jadranke, dasi je list bolj razprostran nego si predočujete. To poslovanje vam utegne donesti kedaj celó moje odpušcanje in po vrhu še kak groš za uporabo v svrhu olike.

Tako sem vam povedala, kar ste izsilil, da vam povem! Odslej pa ravnajte se po pravilu: ne stopajte kopaču pred noge, kajti ako vas njegova motika opraska, ste pač sam kriv!

in Comp.
turnega blaga
ello št. 10
instvu v mestu
brojen obisk.
kurence
Na debelo!

& Giuliani
ex Via del Teatro
oga. Na debelo
ur, navadna in
arve, laki, vrvi,
apir i. t. d.
notore v vsaki uri.
cene.
PREPRODAJALCI
Krajini.

GORICI
ej Stolni trg.)

ina s šivalnimi
z dvokolesi, z
em in municijo.
zalogi tudi po-
zne dele ome-
h predmetov. —
no zastopništvo
ih strojev Titan
ia. Posebni brez-
i poduk za u-
o vezenje.

na zaloga
va
sakovrstne bla-
va, vse po naj-
e za obilen obisk
- Gorica
Antonio št. 8-9

TRŽAŠKO VZAJEMSTVO

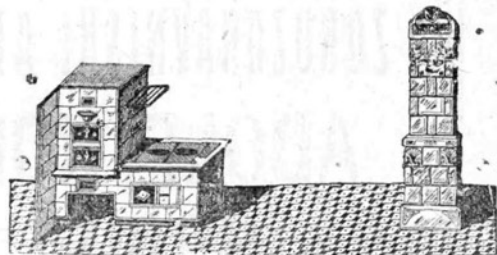
delavcev z majoliko in izdelovalcev podov

reg. zadr. z o. z.

== prevzema delo tudi na okolici. ==
Skladišče in delavnica peči in štedilnikov

v Trstu, Via dell' Olmo 6

v Gorici, Via Garibaldi 20 v Tržiču, Via Friuli 614

== IZKUŠENA babica sprejema noseče tudi na dom. - TRST, Ul. Chiozza 50, pritl. ==

Zobozdravniški Atelje

R. KOVAČIČ

teh. vod.

Sprejema od 9-12 — 15-19

Via Valdirivo, 33 (nasproti kavarne „ROMA“)

Izvršujejo se vsa dela po naj-
modernejši tehniki, kakor:
plombe, zlate krone, zlate
mostnice in zobnice.

Jadranska Banka

sprejema vloge na hranilne knjižice,
žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljub-
ljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo,
Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, **Trst**, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji
v tu- in inozemstvu.

Zaloga pohištva

ANTON BREŠČAK

GORICA - Via Carducci št. 14
(prej Gosposka ulica)

Doma kar manjka, naj pregleda vsak
vse naj napiše si pri dnevni luči:
omare, mize, stole, posteljnjak,

škabel, kar rabi sploh v domači kuči.
Kar manjka, to mu preskrbi **Breščak**,
štirnajst številka Giosue Carducci.

: ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE :

ADOLF KOLL

== **GORICA** ==

Korso Viktor Em. III. št. 11

== **I. nadstp.** ==

Posluje od 9. do 12. dopoldne

in „ 2. „ 5. popoldne

SEVER & COMP. - TRST

— ulica Machiavelli šte. 13 —
telef. 22-59

Prodaja vsa vrtna, travniška in cvetlična semena, z žsemi garancijami ter po konkurenčnih cenah. — Na veljo pošilja cenik za l. 1922 brezplačno. Direktni uvoz.

ČEVLJARSKA ZADRUGA v MIRNU pri GORICI

izdeluje v svoji tovarni „ADRIA“ najrazličnejše obuvalo. Bogato je «ADRIA» preskrbljena zlasti za poletno sezono. Nad vse trpežni so Adria-sandali in Adria-podkovanci za hribolazce. Lastne prodajalne so

v Trstu, Via Rettori 1
v Gorici, Corso Verdi 32
v Celju, Narodni dom

EGIPTOVSKI

profesor grafologije razlaga značaj in usodo življenja
Sprejema vsaki dan od 13-19. - **TRST**, via Udine 12.

A. FENDERL & Co. - TRST

TOVARNA MILA

Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

A. FENDERL & Co. - TRST

TOVARNA MILA

Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

MILO FENDERL

Pristno zeleno! - Rumeno „Superior!“

Pazite na znamko!